

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Linnea Bertilsson
Naturvårdshandläggare

Enligt sändlista

Förordnande om utvidgat strandskydd i Töreboda kommun

Innehåll

Beslut om utvidgat strandskydd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken
Ärendets handläggning
Inkomna yttranden
Skälen för beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskartor
Bilaga 2. Samrådsredogörelse
Bilaga 3. Sändlista
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett 04

Beslut

Länsstyrelsen förordnar att de sjöar som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Strandskyddsområde 300 m

Viken

Strandskyddsområde 200 m

Velen

Sänningen

Unden (med Edsån)

Ymsen

Ålsjön

Östen

Beslutet medför att strandskyddsområdet vid Mullsjön minskar till generellt strandskydd om 100 m från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Områden där strandskyddet upphävs i samband med detaljplan eller som saknar strandskydd pga att området var planlagt 1975 (och där planen fortfarande gäller), berörs ej av beslutet. Om sådana detaljplaner upphävs eller ersätts så inträder utvidgat strandskydd enligt avståndsangivelse i detta beslut. Sådana områden redovisas särskilt som "anpassad gräns" på bifogade kartor, bilaga 1.1-1.24.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 14 § miljöbalken (1998:808). Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas. Under förutsättning att beslutet vinner laga kraft upphäver Länsstyrelsen sitt beslut 1975-06-26 om strandskyddsområden i Skaraborgs län, i den del det gäller utvidgat strandskydd i Töreboda kommun.

Ärendets handläggning

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsbestämmelser i kraft. Efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen, 7 kap 14 § miljöbalken.

Avsikten är enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen att Länsstyrelsen ska se över områden med utvidgat strandskydd.

Berörda myndigheter har, med stöd av 25-26 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Göteborgs-Posten, Borås tidning, Dalslänningen och Skaraborgsbygden under v 16 2013, enligt 24 § i samma förordning som ovan, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Töreboda kommun. En sammanställning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 2. Yttrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Töreboda kommun anser att ett differentierat strandskydd ska införas vid sjön Viken, för att stimulera och bidra till en positiv landsbygdsutveckling. Kommunen anför vidare att det i regeringens proposition 2008/09:119 anges att översynen i större utsträckning ska leda till att områden som idag omfattas av utvidgat strandskydd upphör att vara skyddade än att nya områden tillkommer. Länsstyrelsens översyn har inte medfört någon minskning av strandskyddsområden i Töreboda kommun.

Länsstyrelsen i Örebro län har inget att erinra mot Länsstyrelsens i Västra Götalands län förslag till utvidgat strandskydd. Man påpekar att fem sjöar är gemensamma för länen, nämligen Vättern, Skagern, Unden, Sör-Ämten och Lilla Trehörningen. Man vill även uppmärksamma Länsstyrelsen i Västra Götaland på att sjön Unden idag har ett utvidgat strandskydd på 200 m på land och 300 m i vattnet, och att Länsstyrelsen i Örebro län överväger att behålla det utvidgade skyddet i befintlig omfattning.

Skaraborgs Naturskyddsförening betonar vikten av långsiktighet i de förestående strandskyddsbesluten, och förordar att Länsstyrelsen beslutar om fortsatt utvidgat strandskydd för de sjöar som har det idag.

Friluftsförbundet lokalförbundet i Mariestad, där även Töreboda ingår, anser att tillgången till natur i anslutning till sjöar är av stor betydelse för möjligheten att idka friluftsliv. Det är stor skillnad på om en byggnad ligger 300 m från strand jämfört med 100 m. I sistnämnda fallet uppfattar man störningsmomentet som mycket större. Friluftsförbundet anordnar aktiviteter i samtliga berörda sjöar både sommar- och vintertid. Länsstyrelsen bör vara restriktiv med att minska strandskyddet.

LRF Västra Götalands län anser att det generella skyddet på 100 m tillgodoser mycket väl de ändamål som strandskyddet är satt att bevaka, samt påpekar att den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att beslutet ska vara väl förankrat hos markägare och kommuner, att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar, att utökad strandskydd inte ska omfatta områden där det redan finns samlad bebyggelse samt att dubbelskydd av områden bara medför ökad byråkrati.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap 14 § MB).

Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap 13 § miljöbalken).

Allmänna överväganden i fråga om utvidgat strandskydd

Enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen innebär de nya bestämmelserna i miljöbalken en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. Riksintresseområden enligt 3 kap 6 § andra stycket och 4 kap 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. Kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. Grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. Välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. Tätortsnära strövområden, eller
7. Ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga för alla enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Detta är av nationellt och regionalt långsiktig karaktär. Strandskyddet ska möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör

dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet kring sjöar. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden för strandskyddet. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterszonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker, samt värdefulla odlingslandskap. Vad gäller de sjöar som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms läns landsting Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i frilufts- och rekreationsområden. Det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen är att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att avståndet till störande exploatering är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen bedömer därför att det är viktigt att vid sjöar som har dokumenterade värden utvidga strandskyddet i syfte att säkerställa upplevelsevärden för allmänheten och friluftslivet. På så sätt kan större sammanhängande strandnära strövområden eller områden med andra höga upplevelsevärden bevaras för framtiden utan påverkan från närliggande bebyggelse.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid sjöar med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till kusten och insjöar som utgör populära turistmål.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

Kring vissa sjöar är stränderna bitvis så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterszonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Utbyggnad av bebyggelse och infrastruktur i områden som tidigare varit oexploaterade ger också upphov till övergödande utsläpp. Ny exploatering som placeras nära vattnet medför en framtida risk för ökade näringshalter i våra sjöar till följd av mindre självrening jämfört med ny exploatering som placeras längre från vattnet. Ökade utsläpp av övergödande ämnen är ett hot mot vattenkvaliteten i ekologiskt känsliga områden samt mot de arter som gynnas, eller till och med är beroende, av näringsfattiga förhållanden. Ett utvidgat strandskydd motverkar ökade utsläpp, och är nödvändigt för att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet i sådana områden.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 m bör dock kunna ges till stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet. Den typen av exploateringar skulle hindra

allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet, och även påverka strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med ett utvidgat strandskydd på land ska följas av ett utvidgat skydd även ut i vattnet.

I vissa fall anser Länsstyrelsen att det är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper och större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av det utvidgade strandskyddet. I vissa fall kan dock ett område utgöra en viktig passage till ett strandområde, även om det redan idag är bebyggt. Därför måste en bedömning av ett områdes värde för strandskyddets syften göras i varje enskilt fall.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I illustrationskartorna som bifogas beslutet används fastighetskartans ml-skikt från den 21 oktober 2010 som strandlinje.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt ovanstående förslag berör miljömålen ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt, samt ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas. Även målet ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” berörs.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljö kvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet inte uppnår god ekologisk status.

Motiv för utvidgning

Ymsen (bilaga 1.7, 1.8 och 1.12-1.14)

Värdebeskrivning

Sjön Ymsen är belägen på gränsen mellan kommunerna Mariestad och Töreboda.

Sjön är grund och näringsrik med en hög fiskproduktion, och har även höga värden för fågellivet med arter som bland annat kungsörn, bivråk, tjäder, trana och ljungpipare. Sjön kantas i norr och söder av två stora mossar, Fredsbergs mosse och Jula mosse. Även mossarna rymmer höga naturvärden och har stor betydelse för sjöns utveckling.

Sjön omfattas av landskapsbildsskydd, samt har pekats ut som riksintresse för naturvård. Fredsbergsmossen norr om sjön utgör även natura 2000-område enligt både art- och habitat- samt fågeldirektivet. Kring sjön finns även strandängar samt ett flertal skogsområden med höga naturvärden. Sjön har även värden för friluftslivet, och används bland annat för fiske och bad.

Länsstyrelsens bedömning

Ymsen med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Östen (bilaga 1.1 och 1.2)

Värdebeskrivning

Sjön Östen är belägen på gränsen mellan kommunerna Mariestad, Skövde och Töreboda. Sjön är en grund lerslättssjö med näringsrikt vatten och rikligt med vegetation. Sjön är en av landets mest värdefulla fågelsjöar då den utgör en viktig häckningslokal samt rastlokal under fåglarnas flyttning vid såväl vår- som höststräcken. Några arter som finns här är brushane, rödspov, rödbena, småfläckig sumphöna och gräshoppsångare. Kring sjön finns även naturbetesmarker och strandängar med bitvis värdefull flora.

Sjön har även höga värden för friluftslivet, med vackra omgivningar och höga upplevelsevärden.

Sjön med strandområden utgör naturreservat och natura 2000-område enligt fågeldirektivet. Sjön med strandområden har även pekats ut som riksintresse för naturvård. Odlingslandskapet kring sjön har pekats ut som nationellt och regionalt värdefullt, samt har bitvis pekats ut som riksintresse för kulturmiljövård. Östen med strandområden utgör även RAMSAR-område pga dess värde som livsmiljö för våtmarksfåglar.

Länsstyrelsens bedömning

Östen med strandområden har höga värden för såväl det rörliga friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på upplevelsevärdena, naturvärdena och möjligheterna till rörligt friluftsliv kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Unden med Edsån (bilaga 1.16, 1.17, 1.19, 1.20 och 1.22-1.24)

Värdebeskrivning

Sjön Unden är belägen i skogsområdet Tiveden på gränsen mellan Västra Götaland och Örebro län. Sjön är relativt stor till ytan, nästan 10 ha, och delas inom länet mellan kommunerna Karlsborg, Töreboda och Gullspång. Sjön avvattnas söderut genom Edsån till sjön Viken. Området kring sjön

präglas av ett naturskönt barrskogslandskap med en topografi med relativt stora nivåskillnader.

Unden har höga värden för såväl växt- och djurlivet som det rörliga friluftslivet, vilket understryks av att sjön med strandområden har pekats ut som riksintresse för både naturvård och friluftsliv. Stora delar av sjön omfattas även av geografiska bestämmelser, enligt 4 kap 2 § miljöbalken, där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Unden är en djup, relativt opåverkad, klarvattensjö, med artrik fiskfauna och förekomst av flera relikta planktonarter. Sjön hyser ett femtontal arter, bland annat ett värdefullt rödingbestånd samt öring och hornsimpa. Unden utgör även rast- och häcklokal för många fågelarter, bland annat Storlom och Fiskgjuse.

Strandområdena kring Unden är relativt oexploaterade, med undantag för en sträcka längs den östra stranden. Detta tillsammans med det klara vattnet, den artrika faunan och de fina badstränderna gör Unden med strandområden till ett värdefullt område för det rörliga friluftslivet. Edsån, mellan Unden och Viken, används av kanotister som ett utmärkt vildmarksvatten med fina naturupplevelser.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Unden och Edsån med strandområden har höga upplevelsevärden, samt höga värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Efterfrågan på fritidshus och annan exploatering kan förväntas öka i området i framtiden, i takt med ökande turism. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön och ån är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Velen (bilaga 1.15, 1.16, 1.18 och 1.19)

Värdebeskrivning

Sjön Velen är belägen i skogsområdet Tiveden, strax sydväst om Unden, på gränsen mellan kommunerna Karlsborg och Töreboda. Området kring Unden och Velen präglas av ett naturskönt barrskogslandskap med en topografi med relativt stora nivåskillnader.

Velen har höga värden för såväl växt- och djurlivet som det rörliga friluftslivet. Det natursköna området, med god förekomst av svamp och bär, lockar många besökare. Sjön med strandområden har pekats ut som riksintresse för naturvård, och omfattas även av geografiska bestämmelser, enligt 4 kap 2 § miljöbalken, där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Vid Näset utmed sjöns östra strand finns ett område med värdefull flora som har pekats ut som Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet. Området planeras även bli naturreservat. I sjöns södra vik finns också en strandäng. Kring sjön finns flera sumpskogar, och vid den västra stranden finns ett skogsområde med höga naturvärden som har pekats ut som nyckelbiotop, samt en fin björkhage som har pekats ut i Länsstyrelsens ängs- och betesmarksinventering.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Velen med strandområden har höga upplevelsevärden, samt höga värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Efterfrågan på fritidshus och annan exploatering kan förväntas öka i området i framtiden, i takt med ökande turism. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Sänningen (bilaga 1.18 och 1.19)

Värdebeskrivning

Sjön Sänningen är belägen i skogsområdet Tiveden i kommunens nordöstra del. Landskapet är präglat av barrskog med en topografi av relativt höga nivåskillnader, ställvis av sprickdalskaraktär. Sänningen ingår i sjöarna Undens och Velens nederbördsområde. Sjön har ett flodkräftebestånd och långgrunda stränder med rik flora.

Unden-Velenområdet är genom sin skönhet, säregna beskaffenhet och goda bär- och svampförekomst uppskattat för det rörliga friluftslivet. Sjön ligger cirka 16 km från tätorten Töreboda.

Sänningen ligger inom Unden-Velenområdet som är av riksintresse för naturvård och geografiska bestämmelser. För Bredebolet finns en regional bevarandeplan för odlingslandskapet.

Länsstyrelsens bedömning

Sänningen med strandområden, och som del av ett större område av riksintresse för naturvård, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Ålsjön (bilaga 1.18 och 1.21)

Värdebeskrivning

Ålsjön är belägen i skogsområdet Tiveden i kommunens nordöstra del. Landskapet är präglat av barrskog med en topografi av relativt höga nivåskillnader, ställvis av sprickdalskaraktär. Sjöns norra del består av en

större blandsumpskog. Ålsjön ingår i sjöarna Undens och Velens nederbördsområde.

Unden-Velenområdet är genom sin skönhet, säregna beskaffenhet och goda bär- och svampförekomst uppskattat för det rörliga friluftslivet. Sjön ligger cirka 14 km från tätorten Töreboda.

Ålsjön ligger inom Unden-Velenområdet som är av riksintresse för naturvård och geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsens bedömning

Ålsjön med strandområden, och som del av ett större område av riksintresse för naturvård, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Viken (bilaga 1.3-1.6 och 1.9-1.11)

Värdebeskrivning

Sjön Viken är belägen i skogsområdet Tiveden på gränsen mellan kommunerna Karlborg och Töreboda. Sjöns avvattnas via Forsviksån till Vättern. Kring sjön finns flera detaljplanelagda bostadsområden, bland annat i anslutning till orterna Rosendala, Björstorp och Halna, där strandskyddet har upphävts.

Viken med strandområden har höga värden för det rörliga friluftslivet, vilket understryks av att den ingår i ett område som har pekats ut som riksintresse för friluftsliv. Området omfattas även av geografiska bestämmelser, enligt 4 kap 2 § miljöbalken, där turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt ska beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Viken är även en del av Göta kanal, som är ett mycket populärt turistmål med höga värden för det rörliga friluftslivet, samt inbjuder i sig till många olika former av rörligt friluftsliv, bland annat båtliv och annat vattenanknutet friluftsliv som bad, fiske och paddling. Kring sjön finns ett flertal turistanläggningar och aktiviteter, i form av camping, vandrarhem, badplatser, båtturer, turridning, fisketurism mm.

Viken är en populär fiskesjö, med bland annat grov abborre, gös och gädda. Sjön är även värdefull för fågellivet, med arter som bland annat Storlom och Fiskgjuse. Kring sjön finns även ett flertal mindre områden med nyckelbiotoper och värdefull lövskog.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Efterfrågan på fritidshus och annan exploatering kan förväntas öka i området i framtiden, i takt med ökande turism. Även de strandområden som ligger i anslutning till orterna kring sjön hotas av exploatering. I flera

områden som omfattas av detaljplaner har strandskyddet upphävts. I områden med högt bebyggelsetryck finns det risk för att mycket bebyggelse utanför hundrameterszonen försämrar tillgängligheten till strandområdena. De oexploaterade områden som finns kvar i anslutning till orterna idag kommer sannolikt på längre sikt att öka i värde som rekreationsområden.

Viken med strandområden hyser stora värden för både det rörliga friluftslivet och fågellivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 300 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Bemötande av inkomna yttranden

Vad gäller önskemålen om differentiering av strandskyddet kring Viken så har Länsstyrelsen i begränsad omfattning gjort en sådan. Det gäller dock enbart områden som avskärs av större väg/järnväg eller områden med större bebyggelsegrupper där strandskyddet redan har förlorat i värde. Många av de värden som finns kring Viken är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allmänhetens tillgång till strandområdet och förhållandena för växt- och djurlivet.

I strandskyddslagen finns numera verktyg för att stimulera utvecklingen av landsbygden (7 kap 18 d-e miljöbalken). Särskilda LIS-områden får pekats ut av kommunen i syfte att möjliggöra exploatering i strandnära lägen som främjar den ekonomiska utvecklingen. Länsstyrelsen anser dock att dessa verktyg är tillräckliga och att det inte är lagstiftarens intention att strandskydd ska minskas i samband med denna översyn i syfte att stimulera landsbygdsutvecklingen.

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av de aktuella sjöarna inom Töreboda kommun, utifrån de riktlinjer för kriterier som anges i författningskommentaren till lagen (Prop 2008/09:119, s 99), och funnit att motiven är tillräckligt starka för att behålla det utvidgade strandskyddet vid samtliga sjöar förutom vid Mullsjön. Vid Mullsjön minskar strandskyddet till 100 m i och med detta beslut. Många sjöar i andra kommuner har dock bedömts utifrån samma kriterier och där har Länsstyrelsen funnit att motiven inte är tillräckligt starka för att behålla det utvidgade strandskyddet. I vissa kommuner minskas strandskyddet mer, i andra behåller man samma skydd som i dagsläget. Det beror helt och hållet på förhållandena vid de aktuella sjöarna. Någon hänsyn har inte tagits till rättviseaspekter mellan olika kommuner.

De allra flesta sjöar som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 m. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. Att minska

strandskyddet till 100 m vid samtliga sjöar i länet riskerar att leda till fragmentering av strandområdena, med följderna att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv skulle försämrats. Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd vid uppräknade sjöar, med de motiveringar som angivits i besluten är nödvändiga för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften. Strandskyddslagens inriktning om anpassning efter lokala förhållanden vad gäller bla exploateringstryck gäller framförallt kommunernas möjlighet att peka ut sk LIS-områden, där lättnader i strandskyddet ska gälla till förmån för landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen väger in frågor som framtida exploateringstryck i bedömningen av om utökad strandskydd behövs i ett område. Även i kommuner som i stort har ett lågt exploateringstryck kan det dock finnas intresse av att bygga strandnära fritidshus mm i specifika områden. Länsstyrelsen anser att möjligheten att de verktyg för landsbygdsutveckling som finns inksrivna i lagen är tillräckliga och att det inte är lagstiftarens intention att strandskydd ska minskas i samband med denna översyn enbart i syfte att stimulera landsbygdsutvecklingen.

Länsstyrelsens bedömningar av dispensansökningar och undantag för areella näringar måste följa den praxis som utvecklas kring lagstiftningen. Vare sig lagstiftning eller praxis kan påverkas i samband med detta beslut.

Intresseprövning

Föreslagna utvidgningar av strandskyddsområden omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Beslutet innebär totalt sett en minskning av strandskyddets omfattning i Töreboda kommun jämfört med dagsläget. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplýsningar

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med övriga kommunvisa beslut i Västra Götalands län, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs Posten, Bohusläningen, Strömstads Tidning, Lysekils-Posten, Dalslänningen, Skaraborgsbygden och Borås tidning.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär 04.

I detta ärende har Länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Linnea Bertilsson har varit föredragande. Att Naturvårdsdirektör Sven Swedberg, Karin Slättberg för Samhällsbyggnadsenheten, Jan Gustafsson för Vattenvårdsenheten, Karolina von Mentzer för Kulturmiljöenheten, Torbjörn Johnson för Landsbygdsenheten och Anna Roslund för Rättsenheten har deltagit intygas av Linnea Bertilsson

Lisbeth Schultze

Linnea Bertilsson